

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

**КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА, ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

» заступник 20 19 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Підйомно-транспортні, будівельні, дорожні, меліоративні
машини і обладнання»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь магістр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник Бабенко Валентина Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасний період знання та інформація перетворилися на провідний невідчужуваний, структурно багатоманітний та непередбачуваний ресурс нового суспільства, на якому ґрунтується інтелектуальна діяльність та інтелектуальна власність. Необхідною умовою ефективного створення й використання об'єктів інтелектуальної власності в Україні є наявність національної патентної системи, основними завданнями якої є охорона економічних і моральних прав авторів об'єктів, а також стимулювання творчої активності громадян у рамках державної політики, сприяння розширенню й використанню об'єктів права інтелектуальної власності на внутрішніх і зовнішніх ринках. Програма вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістра зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			I	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т. ч:	30	1	30	

лекції	30	1	30	
лабораторні роботи	–	–	–	
практичні заняття	–	–	–	
Самостійна робота, у т. ч:	60	2	60	
підготовка до аудиторних занять	30	–	30	
підготовка до контрольних заходів	4	–	4	
виконання курсового проекту або роботи	–	–	–	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	26	–	26	
Підготовка до екзамену	–	–	–	
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни. гуманізація та інформатизація вищої технічної освіти через ознайомлення з правовою базою та отримання студентами комплексу знань із правових аспектів охорони та захисту інтелектуальної власності.

Завдання дисципліни - сформувати розуміння поняття «інтелектуальна власність» на основі теорій власності;

- розвивати творче мислення студентів;
- виробити навички роботи з нормативними та законодавчими документами у сфері інтелектуальної власності;
- систематизувати знання з основ інтелектуальної власності;
- збагатити запас наукової термінології з фаху;
- розвинути у студентів навички укладати первинні документи для оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- сформувати вміння щодо оформлення документів на об'єкти інтелектуальної власності, поширених у професійній діяльності, зокрема оформлення заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, тощо;
- виробити навички самоконтролю при опрацюванні законодавчих документів та тем, які не викладалися на лекціях;
- розвинути навички вільно оперувати набутими знаннями при написанні наукових робіт (рефератів, статей, тез тощо).

Пререквізити дисципліни: «Вантажопідйомна, транспортуюча та транспортна техніка», «Машини для виробництва будівельних матеріалів», «Дорожні машини», «Машини для земляних робіт», «Двигуни внутрішнього згорання».

Постреквізити дисципліни: виробнича практика; переддипломна практика; виконання та захист кваліфікаційного проекту;

Загальні компетентності: **ЗК1** – здатність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології; **ЗК2** – здатність використовувати знання у практичних ситуаціях; **ЗК3** – здатність навчатися та оволодівати сучасними знаннями; **ЗК4** – здатність працювати самостійно та у складі команди, мотивуючи на досягнення спільної мети; **ЗК5** – здатність шукати та опрацьовувати інформацію з різних джерел; **ЗК9** – здатність абстрактно мислити, генерувати нові ідеї, аналізувати та синтезувати (згідно з освітньо-професійною програмою «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ». СВО ПДАБА – 133 МП 2019, розділ IV).

Фахові компетентності: **ФК7** – здатність демонструвати творчий і новаторський потенціал та підхід у проектних розробках; **ФК15** – здатність створювати і вміння захищати інтелектуальну власність (згідно з освітньо-професійною програмою

«ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ». СВО ПДАБА – 133 МП 2019, розділ IV).

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

РН 1 – як ставити та розв'язувати завдання, застосовувати передові інженерні методи розрахунку;

РН 6 – поєднувати теорію і практику для розв'язування інженерного завдання;

вміти :

РН 9 – використовувати знання в керуванні технічними проектами, оцінювати ризики, передбачати можливі обмеження та оцінювати їхній вплив на остаточний результат;

РН 15 – створювати і захищати інтелектуальну власність;

Методи навчання з курсу «Інтелектуальна власність» поділяються на методи роботи викладача (лекція, пояснення, бесіда, навчальна дискусія) та методи роботи студентів (виконання практичних завдань, самостійна робота). При викладанні курсу «Інтелектуальна власність» використовуються **методи навчання за джерелом отримання знань, зокрема:**

1. Словесні методи, які дозволяють в найкоротший термін передати велику за обсягом інформацію, поставити перед студентами проблеми і вказати шляхи їх вирішення. Використовуються такі види словесних методів: лекція, пояснення, бесіда (співбесіда), дискусія.

2. Наочні методи – використовуються при викладанні курсу «інтелектуальна власність» у взаємозв'язку зі словесними і практичними методами і призначені для ознайомлення студентів за допомогою презентацій з об'єктами права інтелектуальної власності за допомогою схем, таблиць, класифікацій, малюнків, тощо. Впровадження технічних засобів в навчальний процес, зокрема демонстрації презентацій, розширює можливості наочних методів навчання.

3. Практичні методи (студенти отримують знання і виробляють вміння, виконуючи практичні дії (завдання для самостійної роботи).

Робота з підручниками, законодавчими документами, основною та допоміжною літературою з курсу це один з найважливіших методів навчання, який здійснюється головним чином під час самостійної роботи студентів. При цьому студенти використовують прийоми самостійної роботи з друкованими джерелами: **конспектування, цитування, анотування, рецензування, тощо.**

Форми навчання – індивідуальні, групові, фронтальні, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1 Основи інтелектуальної власності					
Тема 1. Введення в інтелектуальну власність. Поняття права інтелектуальної власності.	6	2	–	–	4
Тема 2. Інтелектуальна діяльність як економічна основа інформаційного суспільства.	6	2	–	–	4
Тема 3. Історія права інтелектуальної власності.	6	2	–	–	4
Тема 4. Об'єкти права інтелектуальної власності.	6	2	–	–	4
Тема 5. Суб'єкти права інтелектуальної власності.	6	2	–	–	4
Тема 6. Система правової охорони та захисту у сфері інтелектуальної власності в Україні.	6	2	–	–	4
Тема 7. Джерела законодавства з питань	6	2	–	–	4

інтелектуальної власності.					
Тема 8. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності.	6	2	–	–	4
Разом за змістовим модулем 1	48	16	–	–	32
Змістовий модуль 2. Економіка інтелектуальної власності.					
Тема 9. Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	6	2	–	–	4
Тема 10. Інтелектуальний капітал та його роль в умовах інформаційного суспільства	6	2	–	–	4
Тема 11. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності	6	2	–	–	4
Тема 12. Оцінювання об'єктів інтелектуальної власності в ринковій економіці.	8	4	–	–	4
Тема 13. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності в умовах глобалізації економіки.	6	2	–	–	4
Тема 14. Роль та значення інтелектуальної власності у формуванні національної інноваційної системи.	10	2	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	42	14	–	–	28
Усього годин	90	30	–	–	60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Змістовий модуль 1 Основи інтелектуальної власності	
1.	Введення в інтелектуальну власність. Поняття права інтелектуальної власності. Поняття інтелектуальної власності. Види інтелектуальної діяльності. Право інтелектуальної власності. Класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.	2
2.	Інтелектуальна діяльність як економічна основа інформаційного суспільства. Концепції інформаційного суспільства та інтелектуальної економіки. Інформація та знання як визначальні чинники постіндустріального розвитку. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.	2
3.	Історія права інтелектуальної власності. Історія розвитку патентного права (права промислової власності). Становлення права на товарні знаки. Еволюція авторського права та суміжних прав. Історія розвитку законодавства про охорону нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності. Еволюція права інтелектуальної власності в Україні.	2
4.	Об'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти авторського права та суміжних прав. Об'єкти права промислової власності. Об'єкти засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.	2
5.	Суб'єкти права інтелектуальної власності. Автори – творці об'єктів права інтелектуальної власності. Роботодавці як суб'єкти права інтелектуальної власності на твори, створені при виконанні службового завдання. Заявники як суб'єкти права інтелектуальної	2

	власності. правонаступники як суб'єкти права інтелектуальної власності.	
6.	Система правової охорони та захисту у сфері інтелектуальної власності в Україні. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні. Правова охорона об'єктів права промислової власності. Правова охорона об'єктів авторського права та суміжних прав. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	2
7.	Джерела законодавства з питань інтелектуальної власності. Законодавчі акти України з питань інтелектуальної власності. В Нормативно-правові акти органів виконавчої влади України з питань інтелектуальної власності. Міжнародні договори України у сфері інтелектуальної власності.	2
8.	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист об'єктів права промислової власності. Захист об'єктів авторського права та суміжних прав. Захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.	2
Змістовий модуль 2. Економіка інтелектуальної власності.		
9.	Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія. Еволюція теорії власності. Економіко-правовий зміст інтелектуальної власності. Структура інтелектуальної власності. Суперечності інтелектуальної власності.	2
10.	Інтелектуальний капітал та його роль в умовах інформаційного суспільства. Інтелектуальна власність – складова інтелектуального капіталу за економічним змістом. Сутність інтелектуального капіталу. Структура та специфіка інтелектуального капіталу.	2
11.	Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності. Проблеми комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності. Сутність комерціалізації інтелектуальної власності. Ліцензійні угоди, їх структура та класифікація. Економічна ефективність ліцензування.	2
12, 13.	Оцінювання об'єктів інтелектуальної власності в ринковій економіці. Специфіка вартісного оцінювання об'єктів права інтелектуальної власності. Основні підходи до оцінки об'єктів права інтелектуальної власності. Організація процесу оцінювання вартості об'єктів права інтелектуальної власності та етапи проведення оцінювання.	4
14.	Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності в умовах глобалізації економіки. Міжнародна система інтелектуальної власності. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права. Міжнародні аспекти охорони та захисту авторського та суміжних прав. Проблеми формування глобального ринку прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність в епоху Інтернету.	2
15.	Роль та значення інтелектуальної власності у формуванні національної інноваційної системи. Роль інтелектуальної власності в сучасній економіці. Проблеми та перспективи розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні. Інтелектуальна економіка – складова інноваційної моделі розвитку. Інноваційна модель розвитку економіки та її стратегія.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до аудиторних занять	30
2.	Підготовка до контрольних закладів	4
3.	Виконання курсового проекту або роботи	—
4.	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: – місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства; – історія розвитку законодавства про охорону нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності; – нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності; – правонаступники як суб'єкти права інтелектуальної власності; – правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності; – нормативно-правові акти органів виконавчої влади України з питань інтелектуальної власності; – захист нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності; – суперечності інтелектуальної власності; – економічна ефективність ліцензування; – проблеми формування глобального ринку прав на об'єкти права інтелектуальної власності; – інтелектуальна власність в епоху Інтернету; – інтелектуальна економіка – складова інноваційної моделі розвитку; – інноваційна модель розвитку економіки та її стратегія.	26

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне тестування, письмова робота.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка виставляється студентам, які виконали всі види робіт і набрали не менше 60 % від 100 балів протягом семестру.

Оцінка в 100 балів – це середньоарифметична оцінка з виконання таких видів робіт:

– **аудиторна робота** (100 балів) – оцінювання роботи студентів під час лекційних занять (включає усні відповіді, поточне тестування, письмові роботи);

– **наявність конспекту** (100 балів): оцінюється в 50-100 балів за умови наявності в ньому матеріалів згідно з тематичним планом; законспектованого лекційного матеріалу,

наявності всіх опрацьованих розділів, винесених на самостійне вивчення, наявності законспектованих законодавчих та нормативних актів. Конспект оцінюється в 0-40 балів у випадку, якщо студент конспектує за лектором, але не уважно, з пропусками; у конспекті відсутні питання, винесені на самостійне опрацювання. Конспект оцінюється в 60-100 балів у випадку, якщо студент виконав усі види запропонованих робіт. Кожне опрацьоване (1-2 сторінки конспекту) законодавче джерело (з 15 можливих) та кожне опрацьоване самостійне питання програми (з 13 можливих) оцінюються по 2 бали і студент може набрати у сумі 60 балів;

– **самостійна робота** (100 балів): оцінка результату виконання студентами індивідуальних завдань з курсу (60 балів) та оцінка за виконання реферату (40 балів);

– **підсумковий контроль** (100 балів): виконання студентом підсумкової контрольної роботи з тестових завдань. Підсумкова контрольна робота має тридцять варіантів, кожен з яких включає десять практичних завдань з тем пройденого матеріалу – тестів. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється у 10 балів. У сумі студент може набрати 100 балів.

Порядок зарахування пропущених занять: студент виконує письмову роботу (реферат) за планом пропущеної теми лекційного заняття та захищає його в години консультацій викладача.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авторское право Украины. Сборник нормативно-правовых актов / Под ред. В. В. Ситцевого. — Издательство Агентства по защите прав авторов. Рес инкорпоралис, 1996. — 164 с.
2. Азимов Ч. Н. Договорные отношения в области научно-технического прогресса. — Харьков, 1981.
3. Азимов Ч. Н. Основы патентного права Украины. — Харьков, 1995.
4. Андросук Г. А., Крайнев П. П. Экономическая безопасность предприятия: Защита коммерческой тайны. — Монография. — К.: Ин Юре, 2000. - 400 с.
5. Андросук Г., Крайнев П., Кавасс И. Право интеллектуальной собственности. Торговые аспекты. — К.: Ин Юре, 2000. — 162 с.
6. Андросук Г. А., Работягова Л. И. Патентное право: правовая охрана изобретений. — Учебное пособие. — К.: МАУП, 1999. — 212 с. .
7. Бабенко В. А., Лимар А. П. Интеллектуальна власність: навч. посіб. / В. А. Бабенко, А. П. Лимар. — Д.: ДРІДУ НАДУ. — 2011. — 153 с.
8. Бабенко В. А., Омелян-Скирта Н. Г. Основы інтелектуальної власності: навч. посіб. / В. А. Бабенко, Н. Г. Омелян-Скирта. — Д.: ПДАБА, - 2011. — 140 с.
9. Бадиця І. А. Авторське, винахідницьке право, право на відкриття і міжнародний захист авторських прав. — К., 1997. — 107 с
10. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник, -2-ге вид., -К.:Знання, 2008. - 431с.
11. Белов В. В., Витопись Г. В., Денисов Г. М. Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения: Учеб. пособие. - М.: Юрист, 2002. — 288 с.
12. Богуславский М. М. Вопросы авторского права в международных отношениях. — М.: Наука, 1973. — 336 с.
13. Богуславский М. М. Патентные вопросы в международных отношениях. — М., 1962.
14. Бондаренко С. В. Авторське право і суміжні права. -К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2004. - 260 с
15. Бромберг Г. В., Розов Б. С. Интеллектуальная собственность: действительность переходного периода и рыночные перспективы. — М: ИНИЦ, 1998. - 208 с.

- 16.Брыжко В. М., Завгородний А. Ф., Пичкур А. В. Лицензирование прав и патентование научно-технологической продукции. — К.: УААН, 1994. - 202 с.
- 17.Бутнік-Сіверський ОБ. Економіка інтелектуальної власності. - К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2004. -296 с.
- 18.Введение в интеллектуальную собственность // ВОИС, 1998. — 652 с.
- 19.Гаврилов Э. П. Советское авторское право. Основные положения. Тенденции развития. — М.: Наука, 1984.
- 20.Горленко С А. Правовая охрана наименований мест происхождения товаров. - М.: ВНИИПИ, 1998. - ПО с.
- 21.Гришаев С. П. Правовая охрана изобретений, промышленных образцов, полезных моделей в России и за рубежом. — М., 1993. — 72 с.
- 22.Дадерко Ю. Р. Правовая охрана фирменных наименований в СССР и других странах. - М.: ВНИИПИ, 1992.
- 23.Дахно И. И. Патентно-лицензионная работа. — К., 1996.
- 24.Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. - К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2004. - 96 с
- 25.Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності. - К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2004. - 64 с.
- 26.Зинов В. Г. Управление интеллектуальной собственностью. - М.: Дело, 2003. - 512 с.
- 27.Захист прав інтелектуальної власності: Досвід Сполучених Штатів Америки. — 36. документів, матеріалів, статей. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 368 с.
- 28.Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. Наук.-практ. вид.: У 4-х т. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. — К.: Ін ЮРЕ, 1999.
- 29.Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: 36. наук. статей / За ред. Ю. С Шемшученка, Ю. Л. Бошицького. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 424 с.
- 30.Інтелектуальна власність: словник-довідник / За заг. ред. О. Д. Святоцького: У 2-х т. - К.: Ін Юре, 2000.
- 31.Интеллектуальная собственность (в двух книгах). — Минск, 1997.
- 32.Интеллектуальная собственность: Сборник типовых договоров. — М.: ИНФРА-М, 1995. - 256 с.
- 33.Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты. — Научно-практ. изд.: В 2-х т. / Под общ. ред. А. Д. Святоцького, В. П. Петрова. - К.: Ін Юре, 1999.
- 34.Капица Ю. М. Экспорт-импорт технологий: правовое регулирование. Национальная Академия Украины. Центр интеллектуальной собственности и передачи технологий. — К., 2000. — 106 с.
- 35.Калятин В. О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права). Учебник для вузов. — М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА - ИНФРА - М), 2000. - 480 с.
- 36.Кириченко І.А. Судова експертиза: охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. - К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2004. - 144 с.
- 37.Кожарская И.Ю., Прахов Б.Г. Патентное право. - К.: Инст. интелл. собств. и права, 2003. - 140 с.
- 38.Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин. - К., 2001. - 212 с.
- 39.Крайнев П. П., Работягова Л. І., Дятлик І. І. Патентування винаходів в Україні / За ред. П. П. Крайнева: Монографія. — К.: Ін Юре, 2000. - 340 с.
- 40.Макагонова А. В. Авторское право: Учеб. пособие. — М.: Юрид. лит., 1999. - 288 с.
- 41.Мельник О. М. Правова охорона знаків для товарів і послуг - Ірпінь. 2000. - 135 с.
- 42.Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в

Україні. — Харків. 2002. — 362 с.

43. Охорона промислової власності в Україні: Монографія / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. - К.: Ін Юре, 1999. - 400 с.

44. Цыбулев П.Н. Оценка интеллектуальной собственности. - К.: Ін-ст. інт. власн. і права, 2003. - 184 с.

45. Цыбулев П.Н. Маркетинг интеллектуальной собственности. - К.: Інст. інтелл. собств. и права, 2004. — 188 с.

46. Цыбульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред.. к.е.н. М.В.Паладія.-К.: ТОВ «Альфа-Пік», 2004.-56с.

Допоміжна

1. Підпригора О. Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність // Інтелектуальна власність. — 2000 - № 3. — С 3-14.

2. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій / Авт.: В.М.Крижна, Н.Є. Яркіна.; За ред.. В.І.Борисової.-Х.: Нац.юрид.акад.України, 2008.-112с.

3. Промислова власність: Законодавчі та нормативні акти. У 3-х т. / Укладач П. М. Цыбульов. — К.: УкрІНТЕЛ, 1998. Т. 1.: Законодавство України з питань промислової власності. — 138 с; Т. 2.: Відомчі нормативні акти України з питань промислової власності. — 310 с; Т. 3.: Міжнародні угоди з питань промислової власності. — 124 с

4. Тофило А. В. Экспертиза объектов интеллектуальной собственности: заявки на изобретения и полезные модели. - К.: Інст. інтелл. собств. и права, 2004. - 176 с.

5. Шестимиров А. А., Минаев А. А. Промышленные образцы. — М., 1996. - 397с.

6. Шинкаренко М. Показники доцільності у сфері охорони промислової власності: підсумки 2000 року // Інтелектуальна власність. — 2001 - № 4. - С. 14-26.

7. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності. Авторсько-правовий аспект. — Харків, 2002. — 368 с.

8. Юрченко А. К. Издательский договор. — Л., 1988.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>

3. Сервер Верховної Ради України <http://portal.rada.gov.ua/>

4. Веб-портал Європа <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/>

5. Бюлетень Європейського Союзу <http://europa.eu/>

6. Інформаційно-документаційний фонд Ради Європи в Україні <http://www.coe.kiev.ua/>

7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Ел. ресурс].– Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

Розробник _____ (В. А. Бабенко)

Гарант освітньої програми _____ (Л. А. Хмара)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
українознавства, документознавства та інформаційної діяльності
Протокол від « 01 » жовтня 2019 року № 4